

RADNI ODNOSI 2022 - konferencija

Radno pravo u praksi – opšti osvrt na Zakon o radu i potrebne izmene u zakonodavstvu

advokat Ana Popović

21. decembar 2021. godine

ŽIVKOVIĆ | SAMARDŽIĆ

Potrebne izmene u zakonodavstvu

Radno pravo u praksi – opšti osvrt na Zakon o radu i potrebne izmene

- Poslednje obimnije izmene Zakona o radu – 2014.godina;
- Da li su zakonske odredbe dovoljno precizne i da li prate potrebu poslodavaca i zaposlenih?
- Potrebne izmene Zakona o evidencijama u oblasti rada
- Stavovi sudske prakse i mišljenja Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

ŽIVKOVIĆ | SAMARDŽIĆ

Potrebne izmene u zakonodavstvu

1. Digitalizacija u oblasti radnih odnosa

- Prioritet
- Trenutno zakonsko rešenje – papirna forma, svojeručni potpis zaposlenog i poslodavca
- Lično dostavljanje akata iz radnog odnosa i preko oglasne table
- Objavljivanje akata na fizičkoj oglasnoj tabli poslodavca
- Dostavljanje elektronskim putem: rešenje o korišćenju godišnjeg odmora i obračun zarada

Potrebne izmene u zakonodavstvu

- Usklađivanje sa Zakonom o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju (Zakon o elektronskom dokumentu)
- Upotreba pečata – u praksi zahtev Inspekcije rada
- Trajno čuvanje evidencija u oblasti rada (zastareo Zakon o evidencijama u oblasti rada)
- Uskladiti sa načelima Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i omogućiti elektronsku evidenciju

Potrebne izmene u zakonodavstvu

- ✓ **2. Zasnivanje radnog odnosa za rad van prostorija poslodavca (član 42 i član 50 stav 2 Zakona o radu)**
- Član 42 – zasnivanje radnog odnosa.
- Jednostrano rešenje poslodavca o uvođenju rada od kuće i/ili aneks ugovora o radu?
- Uredba i vanredno stanje
- Obavezni elementi ugovora o radu iz člana 42 Zakona o radu:

trajanje radnog vremena prema normativima rada;

- način vršenja nadzora nad radom i kvalitetom obavljanja poslova zaposlenog;
- sredstva za rad za obavljanje poslova koje je poslodavac dužan da nabavi, instalira i održava;
- naknada drugih troškova rada i način njihovog utvrđivanja;
- druga prava i obaveze.

Potrebne izmene u zakonodavstvu

- Praksa i potrebe privrede: kombinovani rad iz prostorija poslodavca i rad od kuće ili rad na daljinu
- Kako regulisati?
- Dileme i problem u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu
- Vodič za bezbedan i zdrav rad od kuće – smernice i preporuke nadležnog Ministarstva

Potrebne izmene u zakonodavstvu

- Nedoumice u vezi sa članom 42 stav 3 tačka 5) Zakona o radu – “drugi troškovi”?
- Član 50 stav 2 Zakona o radu – poseban sporazum? Odredba ograničena samo na rad od kuće, a ne odnosi se i na rad na daljinu
- Osnov za uvođenje rada od kuće nakon zasnivanja radnog odnosa, odnosno aneksiranje ugovora o radu? Član 171 stav 1 tačka 6) Zakona o radu – drugi slučajevi
- Izmena opšteg akta poslodavca (Pravilnik o radu ili Kolektivni ugovor)

Potrebne izmene u zakonodavstvu

3. Godišnji odmor – raspored korišćenja, prenos u narednu godinu, izuzeci (član 68 – 76)

- Korišćenje godišnjeg odmora u delovima
- Prvi deo u trajanju od dve nedelje obavezno do kraja tekuće godine
- Gubljenje prava i u slučaju privremene sprečenosti za rad? Da li je to stav suda i/ili nadležnog Ministarstva? Da li je takav stav pravičan?
- Da li je poslodavac dužan da organizuje raspored korišćenja godišnjeg odmora ako zaposleni ne podnese sam zahtev?

Potrebne izmene u zakonodavstvu

4. Obaveštenje o privremenoj sprečenosti za rad (član 103) i nedostavljanje doznaka

- Rok od 3 dana za dostavljanje obaveštenja o privremenoj sprečenosti za rad
- Problem sa nedostavljanjem doznaka od strane zaposlenog
- Uvođenje preciznih rokova za dostavljanje doznaka u smislu propisa o zdravstvenom osiguranju

Potrebne izmene u zakonodavstvu

5. Zarada – struktura zarade, obračun naknade zarade (član 104 – 114)

- Komplikovana struktura zarade
- Ugovaranje neto iznosa zarade, umesto bruto (postaje uobičajena praksa, ali Zakon poznaje samo bruto zaradu)
- Obračun naknade zarade: prosek od 12 meseci – izmenjeno 2014.godine, ranije zakonsko rešenje je bilo da se uzima prosek od 3 meseca (naknada zarade za vreme godišnjeg odmora, državnog praznika, plaćenog odsustva i sl.)

Potrebne izmene u zakonodavstvu

6. Statusna promena, odnosno promena poslodavca (član 147)

- U slučaju statusne promene, odnosno promene poslodavca u skladu sa zakonom, poslodavac sledbenik preuzima od poslodavca prethodnika opšti akt i sve ugovore o radu koji važe na dan promene poslodavca
- Statusna promena = promena poslodavca u smislu Zakona o privrednim društvima? Ili "promena poslodavca" obuhvata i druge slučajeve?

Potrebne izmene u zakonodavstvu

7. Postupak utvrđivanja viška zaposlenih (član 153)

- Postupak utvrđivanja viška kada poslodavac usvaja program rešavanja viška zaposlenih
- Individualni višak – nije regulisan Zakonom o radu
- Zakon o radu poznaje samo višak zaposlenih kada postoji obaveza poslodavca da usvaja program rešavanja viška zaposlenih

Potrebne izmene u zakonodavstvu

8. Udaljenje sa rada pre isteka roka od 8 kalendarskih dana za izjašnjenje zaposlenog na navode iz upozorenja (član 165)

- Istovremeno uručenje rešenja o udaljenju sa rada i upozorenje iz člana 180 Zakona
- Problemi u praksi
- Omogućiti donošenje rešenja o udaljenju nezavisno od upozorenja (ukoliko se utvrди da nije bilo osnova za udaljenje, zaposleni svakako ima pravo na naknadu zarade za taj period)

Potrebne izmene u zakonodavstvu

---

9. Izmena ugovorenih uslova rada (član 171)

- Član 171 stav 1 tačka 1) Zakona o radu – premeštaj na drugi odgovarajući posao zbog potrebe procesa i organizacije rada
- Problemi u praksi
- Stav suda: nije dovoljno samo navođenje potrebe procesa i organizacije rada kao razlog za premeštaj
- Raspoređivanje zaposlenih bi trebalo da bude u isključivoj nadležnosti poslodavca uz poštovanje propisa – odgovarajući posao.

Potrebne izmene u zakonodavstvu

- Član 171 stav 1 tačka 5) Zakona o radu – aneks ugovora o radu radi „*promene elemenata za utvrđivanje osnovne zarade*“
- Član 107 stav 1 Zakona o radu – osnovna zarada određuje se na osnovu uslova utvrđenih pravilnikom potrebnih za rad na poslovima za koje je zaposleni zaključio ugovor o radu i vremena provedenog na radu
- Da li su elementi za utvrđivanje osnovne zarade iz člana 171 stav 1 tačka 5) isto što i uslovi iz člana 107 stav 1 Zakona o radu ?

Potrebne izmene zakonodavstva

10. Otkazni rok u slučaju otkaza od strane zaposlenog (član 178)

- Maksimalni otkazni rok od 30 dana izaziva probleme u praksi, pogotovo kada je u pitanju menadžment
- Predlog je da se maksimalni otkazni rok produži, bar u slučaju menadžmenta ili da se propiše najkraći otkazni rok, bez definisanja maksimalnog roka, kao što je to slučaj u pojedinim zakonodavstvima

Potrebne izmene u zakonodavstvu

11. Postupak pre izricanja druge mere (član 180)

- Terminologija člana 180 dovodi do različitih spornih tumačenja
- Da li se “disciplinski postupak” pokreće i vodi uvek ili samo kada poslodavac planira da otkaže ugovor o radu?
- Upozorenje treba zaposlenom da se dostavi uvek, pa tek nakon isteka roka od 8 dana i izjašnjenja zaposlenog, poslodavac odlučuje o tome da li će izreći disciplinsku meru ili otkaz ugovora o radu
- Poslodavci u praksi često pogrešno tumače član 180 Zakona o radu zbog kontradiktione formulacije u naslovu člana i prvom stavu člana 180

Potrebne izmene u zakonodavstvu

12. Rokovi zastarelosti (član 184)

- Subjektivni rok zastarelosti – 6 meseci
- Objektivni rok zastarelosti – 1 godina
- Kod poslodavaca koji imaju veliki broj zaposlenih i kompleksnu organizacionu strukturu nastaje problem sa vođenjem postupaka zbog povrede radne obaveze i/ili nepoštovanja radne discipline zbog kratkih rokova zastarelosti
- Predlog je produžiti rokove zastarelosti iz člana 184 Zakona o radu

Potrebne izmene u zakonodavstvu

12. Ugovor o stručnom osposobljavanju i ugovor o stručnom usavršavanju (član 201)

- Član 201 – dve vrste ugovora i striktni uslovi za zaključenje ugovora
- Ugovor o stručnom osposobljavanju – radi obavljanja pripravničkog staža, odnosno polaganja stručnog ispita kad je to zakonom, odnosno pravilnikom predviđeno kao poseban uslov za samostalan rad u struci
- Ugovor o stručnom usavršavanju – radi stručnog usavršavanja i sticanja posebnih znanja i sposobnosti za rad u struci, odnosno obavljanja specijalizacije, za vreme utvrđeno programom usavršavanja, odnosno specijalizacije, u skladu sa posebnim propisom

Potrebne izmene u zakonodavstvu

12. Ugovor o stručnom osposobljavanju i ugovor o stručnom usavršavanju (član 201)

- Izostala mogućnost angažovanja lica van radnog odnosa radi obavljanja prakse i to lica koja su u srednjoj školi ili na fakultetu (učenici i studenti)
- Primena ugovora nepotrebno ograničena i retka
- Predlog je izmeniti odredbe Zakona o radu i omogućiti zaključivanje ugovora o radnoj praksi (stručno osposobljavanje) i u oblastima koje nemaju zakonsku obavezu obavljanja pripravničkog staža i polaganja stručnog ili specijalističkog ispita
- Pripremljen **nacrt Zakona o radnoj praksi** umesto izmena Zakona o radu u ovom delu (javna rasprava u toku i traje do 23.12.2021.)

Hvala na pažnji!

ŽIVKOVIĆ | SAMARDŽIĆ